

ROBERT PAVIĆ*, HRVOJE FILIPOVIĆ**

Operativno-komunikacijski centar policije kao središnja služba policije i servis građana

Sažetak

Autori u radu analiziraju dio instituta i načine rada koji se primjenjuju u operativno-komunikacijskim centrima policije prema Zakonu o kaznenom postupku i Zakonu o policijskim poslovima i ovlastima. Glavna je zadaća operativno-komunikacijskih centara policije zaprimanje sigurnosnih događaja i pojava, temeljem kojih su izvršene analize postupanja počevši od dojave, upućivanja ophodnje i očevidne ekipe na mjesto događaja pa sve do klasifikacije samoga događaja. Za poredbenu analizu ustrojstva operativno-komunikacijskih centara policije odabrana je policija Republike Slovenije s novinom koja se odnosi na analizu vremena reagiranja policije na sigurnosne događaje.

Ključne riječi: operativno-komunikacijski centar policije, dojava, pritvorski nadzornik.

UVOD

Prilikom dobivanja dojave o događaju najčešće od oštećenih i žrtava, u operativno-komunikacijskim centrima policije (u daljnjem tekstu: OKCP) aktivira se sustav za postupanje ovisno o vrsti događaja, počevši od sustavnog prikupljanja podataka s mjesta događaja, izvješćivanja, analize i obrade podataka, koordinacije s drugim službama policije, hitnih službi, inspekcijskih pa sve do sigurnosno-obavještajnih. Odlučujući čimbenik u sustavu rada OKCP-a je sustav donošenja odluka. O postupanju prilikom događaja treba odlučiti u većini slučajeva odmah ili u nekoliko sekundi. Odluka o postupanju je ključna, a propusti mogu biti kobni i nenadoknadivi. Odluku, posebno kada se radi o hitnim postupanjima, donose voditelji smjena OKCP-a i šefovi smjena koji pored koordinacijske uloge obavljaju i zapovjednu funkciju sve do uspostave odgovarajuće rukovodne strukture, čime u mnogim slučajevima preuzimaju odgovornost nad događajima.

Prilikom postupanja policijskih službenika u operativno-komunikacijskim centrima i

* Robert Pavić, struč. spec. crim., OKCP Ravnateljstva policije, MUP RH.

** mr. sc. Hrvoje Filipović, Policijska škola "Josip Jović", Policijska akademija, MUP RH.

operativnim dežurstvima treba isključiti emocije, osobna uvjerenja i vrednovanja te preuzeti inicijativu i rizik. Modly navodi kvalitete koje javnost cijeni kod suvremenih kriminalista, a one vrijede i za prije nabrojene policijske službenike: "(...)1. psihofizičkih osobina, 2. karakternih osobina (mentalni sklop), 3. emotivnih karakteristika, 4. poznavanje propisa i policijske problematike, 5. poznavanja ljudi, 6. njihove kompetentnosti, 7. kreativnosti u radu, 8. postojanja estetskih kvaliteta i elegancije poziva, 9. spremnosti da se otrpi neugoda vezana uz policijski poziv, (...)."2 Kako bi policijski službenici prilikom dolaska na mjesto događaja bili spremni te imali potrebne informacije, do njihovog dolaska OKCP ima obvezu izvršiti daljnje provjere u operativno-kriminalističkim bazama podataka i prikupiti što više informacija o počinitelju, broju počinitelja, posjedovanju oružja, žrtvama, lokaciji, objektu itd. Temeljem do sada pobrojanih načina postupanja možemo reći da OKCP djeluje kao kriminalističko-obavještajni sustav, te kao servis građana u svrhu zaštite i pomoći građanima. U OKCP dolaze prve informacije i njihova glavna zadaća je usmjeravanje, koordinacija, nadziranje, ali i zapovijedanje² policijskim službenicima prilikom postupanja. Naime, OKCP i operativna dežurstva dvadeset četiri sata prate stanje sigurnosti i nadziru rad policijskih službenika.

1. OPERATIVNO-KOMUNIKACIJSKI CENTAR POLICIJE MUP-a RH

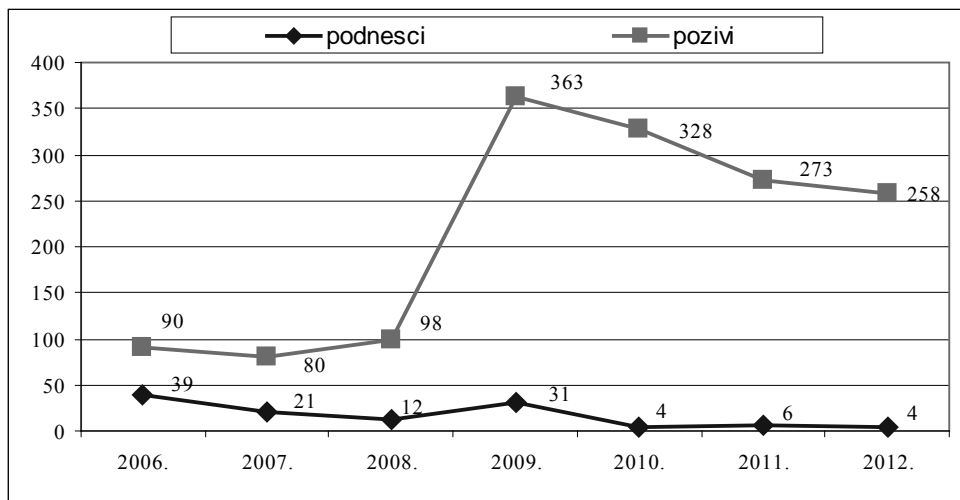
Operativno-komunikacijski centar policije MUP-a RH obavlja poslove opisane u članku 97.³

¹ Duško Modly. Što policiju očekuje sutra? Policija i sigurnost (Zagreb), godina 16 (2007.), 3-4, str. 257.-271.

² Zapovijedanje je opisano u Zakonu o policijskim poslovima i ovlastima, NN 76/09. (u nastavku ZOPPO). Zapovijed je pisana ili usmena naredba koju upućuje nadređeni policijski službenik drugom policijskom službeniku (čl. 2. st. 1. t. 19. ZOPPO). Policijski službenik obavlja policijski posao i primjenjuje policijske ovlasti: na temelju zapovijedi nadređenoga (čl. 4. st. 1. t. 2. ZOPPO).

³ Zaprima obavijesti o sigurnosnim događajima i pojavama na području Republike Hrvatske, prikuplja dodatne obavijesti, prosuđuje njihovo značenje te koordinira, usmjerava, stručno pomaže i nadzire poduzimanje operativnih mjera i radnji; koordinira mjere i radnje koje poduzima Ravnateljstvo policije, druge ustrojstvene jedinice Ministarstva i druga tijela državne vlasti; surađuje s operativno-komunikacijskim centrima policija susjednih država; u suradnji s Uredom glavnog ravnatelja policije obavlja nadzor rada operativno-komunikacijskih centara policijskih uprava te poduzima mjere za unaprjeđenje organizacije njihova rada; dokumentira događaje, priprema pisane obavijesti o sigurnosnim događajima i pojavama; u slučajevima opće opasnosti uzrokovane elementarnim nepogodama ili drugim ugrozama Republike Hrvatske koordinira i usmjerava rad s drugim tijelima državne uprave; skrbi o provedbi propisanih mjera zaštite podataka; o događajima i poduzetim mjerama izvješćuje rukovoditelje Ravnateljstva policije, dužnosnike Ministarstva i drugih tijela državne vlasti; koordinira, usmjerava, stručno pomaže i nadzire obavljanje poslova policijskih pritvorskih jedinica i pritvorskih nadzornika; nadzire zakonitost rada policijskih službenika policijske pritvorske jedinice i pritvorskih nadzornika u policijskim upravama; zaprima obavijesti o uhićenim osobama na području Republike Hrvatske, obavijesti o trajanju uhićenja, dovođenju uhićenika ili njegovu puštanju na slobodu; pruža informacije svim zainteresiranim subjektima o pitanjima iz svoje nadležnosti, osobito prema potrebi daje informacije glavnom ravnatelju policije, zamjenicima glavnog ravnatelja policije i nadležnim osobama u drugim ustrojstvenim jedinicama Ministarstva, državnom odvjetniku i drugim pravosudnim tijelima te drugim nadležnim tijelima državne uprave; u suradnji s Uredom glavnog ravnatelja policije brine i poduzima mjere za unaprjeđenje rada policijskih pritvorskih jedinica i pritvorskih nadzornika; vodi brigu i nadzire stručno usavršavanje pritvorskih nadzornika; daje prijedloge i sudjeluje u izradi zakonskih i podzakonskih akata iz područja svoje nadležnosti te sudjeluje u izradi propisa iz djelokruga drugih tijela državne uprave; nadzire pravilno vođenje Zbirke podataka uhićenih i pritvorenih osoba i daje upute; izrađuje statistička izvješća o uhićenim i pritvorenim osobama, po potrebi priprema pisana izvješća o radu policijskih pritvorskih jedinica i pritvorskim nadzornicima i izrađuje analize i studije u cilju unaprjeđenja sustava policijskih pritvorskih

Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova (NN 70/12.). OKCP samostalna je ustrojstvena jedinica Ravnateljstva policije. U policijskim upravama ustrojeni su operativno-komunikacijski centri policije, dok su u policijskim postajama ustrojena operativna dežurstva. Jedan od temeljnih poslova OKCP-a je zaprimanje obavijesti o sigurnosnim događajima i pojavama na području Republike Hrvatske, a od 2. studenoga 2011. godine počeo se koristiti i u uporabi je broj 192 za hitnu službu policije, a prestao se koristiti broj 92. Za građane je u OKCP-u od 2006. godine otvoren besplatni antikorupcijski telefon 0800 50 92 i telefaks 0800 80 92, te adresa elektroničke pošte korupcija@mup.hr⁴ na koje mogu dostaviti prijave vezane uz svaki oblik zlorporabe ovlasti radi osobne ili skupne koristi, bilo da se radi o javnom ili privatnom sektoru.

Grafikon 1: Broj poziva i primljenih dopisa na antikorupcijski telefon i telefaks u razdoblju od 2006. do 2012. godine

Najviše poziva zaprimljeno je 2009. godine – 363 poziva, dok su građani najviše podnesaka podnijeli 2006. godine – 39. Od 2009. godine broj upućenih poziva građana je u stalnom opadanju, dok se broj zaprimljenih podnesaka nakon drastičnog smanjenja 2010. godine značajnije ne mijenja. U dosadašnjem ustroju MUP-a RH, OKCP doživio je nekoliko značajnih promjena. Kronološkim redom nabrojiti ćemo tri najznačajnije promjene: od 1990. do 1993. godine ovi poslovi obavljali su se u okviru dežurne službe, a od 1993. do 2001. godine naziv ustrojstvene jedinice bio je Odjel operativnog dežurstva, da bi 2001. godine bio promijenjen i do danas zadržao postojeći naziv i mjesto u hijerarhiji kao Operativno-komunikacijski centar policije. Najvažnija promjena nastupila je 2001. godine, jer je od tada OKCP samostalna ustrojstvena jedinica.

jedinica; prati domaće i strane propise iz ovoga područja rada, a osobito iz područja zaštite temeljnih ljudskih prava i sloboda; definira strateške ciljeve, izrađuje i prati pokazatelje rezultata rada i uspješnosti, utvrđuje rizike, nadzire postavljene posebne ciljeve u strateškim planovima, izvješćuje o realizaciji postavljenih ciljeva, koordinira izradu strateških planova na nivou Operativno-komunikacijskog centra policije.

⁴ <http://www.mup.hr/32.aspx>

U mnogim situacijama od OKCP-a zahtijeva se trenutno donošenje uputa o postupanju, koordinaciji i usmjeravanju. Uputa o postupanju zahtijeva i računanje rizika koji slijede, a "računanje rizika" ponekad se temelji na manjem broju informacija, tako da to nije lagan zadatak. Jedan od važnijih čimbenika jest i brzina u donošenju odluka koja ne zahtijeva nikakvu odgodu, niti detaljniju analizu (npr. gustoća u prometu, prisutnost pješaka, recidivizam počinitelja, posjedovanje oružja, utjecaj alkohola i opojnih droga i dr.).⁵ Usporedno s uputom o postupanju izvještavaju se nadležni rukovoditelji PP-a, PU-a, Ravnateljstva i Ministarstva (u sjedištu), traže se njihove upute i postupa se prema njihovim zapovijedima. OKCP i dalje koordinira i usmjerava, te prikuplja podatke s mjesta događaja, ali postupa i nadgleda (kontrolira) postupanja.

Zbog zahtjevne zadaće koju obavlja OKCP, u Uredbi o klasifikaciji radnih mjesta policijskih službenika (NN 129/11. i 82/12.) klasificirani su u prvu kategoriju, odnosno u radna mjesta⁶ rukovodećih policijskih službenika: načelnik operativno-komunikacijskog centra policije, voditelj smjene operativno-komunikacijskog centra – pritvorski nadzornik, pomoćnik⁷ voditelja smjene operativno-komunikacijskog centra – pritvorski nadzornik, voditelj operativno-komunikacijskog centra policije, pomoćnik voditelja smjene operativno-komunikacijskog centra policije i šef smjene. Tako je prema spomenutoj Uredbi o klasifikaciji radnih mjesta policijskih službenika vidljivo da OKCP preuzima i dužnost zapovijedanja. Zbog tih preuzetih obveza prijedlog je, *de lege ferenda*, da se kod svakog postupanja OKCP-a, koji je u stalnoj vezi s nadležnim rukovoditeljima, odredi osoba koja je odgovorna prilikom postupanja.

Problem katkad nastaje i prilikom odlučivanja o kriminalističko-taktičkim radnjama. Tako je sustav odlučivanja možda najbolje sagledati kroz potjeru koja je dosta česta mjera i radnja, a o toj mjeri i radnji ZOPPO ne sadrži ni jednu odredbu već Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika⁸. Odluku o potjeri⁹ donosi policijski službenik i o tome je dužan bez odgode obavijestiti OKCP ili operativno dežurstvo policijske postaje, kako bi se u potjeru pravodobno uključili i drugi policijski službenici s potrebnim sredstvima (čl. 84. PoNPPS-a). Daljnje upute policijski službenici traže od OKCP-a. U vrlo kratkom vremenu treba procijeniti sve rizike uz vrlo aktivno sudjelovanje policijskih službenika koji su i uključeni u potjeru.¹⁰ Za to vrijeme policijski službenici izdaju upozorenja i naredbe građanima

⁵ George T. Williams (1998). Kada nastaviti potjeru? Opravdavanje potjere vozilom pri velikoj brzini (When Do We Keep Pursuing? Justifying High-Speed Pursuit). Izbor 2-3, str. 136.

⁶ Prema Uredbi o klasifikaciji radnih mjesta policijskih službenika (NN 129/11.) radna mjesta policijskih službenika klasificiraju se u tri kategorije: a) radna mjesta rukovodećih policijskih službenika, b) radna mjesta viših policijskih službenika i c) radna mjesta nižih policijskih službenika.

⁷ Pomoćnik voditelja smjene operativno-komunikacijskog centra policije i pomoćnik voditelja smjene operativno-komunikacijskog centra – pritvorski nadzornik su prema Uredbi (NN 82/12.) smješteni u radna mjesta rukovodećih radnih mjesta, dok to nisu bili prema Uredbi (NN 129/11.) u kojoj su sistematizirani kao viši savjetnici-specijalisti.

⁸ Čl. 79. Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika, NN 89/10. (u nastavku PoNPPS).

⁹ Policijski instruktor je postavio jednostavno pitanje policajcu kako odrediti nastaviti li potjeru ili ne: ne uzimajući u obzir činjenicu da je policija progoni, predstavlja li ta osoba prijetnju javnoj sigurnosti? Ako policajac ne može nepristrano odgovoriti sa da i jasno iznijeti razloge za takav svoj odgovor, potjera treba biti obustavljena.

¹⁰ Filipović, H., Šuperina, M. (2011). Kriminalističko-taktičke radnje potjera i blokada uz primjenu uređaja za prisilno zaustavljanje motornog vozila. Policija i sigurnost 2, str. 245.

koje moraju biti zakonite, razumljive, nedvosmislene i provedive, i to na pogodne načine, a najčešće obavijestima na displeju, tehničkim sredstvima za pojačanje zvuka i dr. Neka pitanja čije odgovore treba uključiti u procjenu rizika jesu: brzina i pravac kretanja vozila s osumnjičenim u bijegu, kazneno djelo ili prekršaj, postupci osumnjičenog (kontrolira li vozilo i brzinu vožnje ili je blizu gubitka kontrole ili dovodi svojom vožnjom u opasnost policajce i građane), aktivan otpor osumnjičenog i pokušaji izbjegavanja potjere, neposredna prijetnja osumnjičenog, ako uhićenje bude odgođeno, obuhvaća li kazneno djelo uporabu oružja i daljnje korištenje oružja, postoji li mogućnost da će osumnjičeni ponovno počiniti takav zločin i dr.¹¹ Iz pobrojanih pitanja vidljiva je kompleksnost i složenost prilikom odlučivanja o sigurnosnim događajima.

Operativno-komunikacijski centar policije	<i>Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova Narodne novine 70/12.</i>	
Ministarstvo unutarnjih poslova 1. Kabinet ministra 2. Samostalna služba za unutarnju reviziju 3. Samostalna služba za suradnju s Vojnim ordinarijatom u Republici Hrvatskoj 4. Samostalna služba za informacijsku sigurnost 5. Ravnateljstvo policije 6. Glavno tajništvo 7. Samostalni sektor za europske integracije i međunarodne poslove 8. Uprava za pravne poslove i ljudske potencijale 9. Uprava za materijalno-financijske poslove 10. Uprava za razvoj, opremanje i potporu 11. Uprava za upravne i inspeksijske poslove	5. Ravnateljstvo policije 5.1. Ured glavnog ravnatelja policije 5.2. Uprava policije 5.3. Uprava kriminalističke policije 5.4. Uprava za granicu 5.5. Ured za posebne poslove sigurnosti 5.6. Operativno-komunikacijski centar policije 5.7. Zapovjedništvo specijalne policije 5.8. Centar za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja "Ivan Vučetić" 5.9. Policijska akademija	5.6. Operativno-komunikacijski centar policije POLICIJSKE UPRAVE Operativno-komunikacijski centar policije I. kategorija II. kategorija III. kategorija IV. kategorija POLICIJSKE POSTAJE Operativno dežurstvo I. kategorija II. kategorija III. kategorija

Tablica 1: Ustrojstvene jedinice MUP-a s prikazom linije rada OKCP-a

Normativni okviri koji uređuju poslove OKCP-a i operativnih dežurstava sadržani su u Napatku o obavljanju poslova operativnog dežurstva u MUP-u i Napatku o službenom izvješćivanju i informiranju u MUP-u, a uvođenjem, odnosno proširenjem poslova policijskih službenika OKCP-a kao pritvorskih nadzornika i u Pravilniku o prijemu i postupanju s

¹¹ George T. Williams, str. 136.-138.

uhićenikom i pritvorenikom te o evidenciji pritvorenika u pritvorskoj policijskoj jedinici.¹² OKCP je obavio znatne promjene u postupanju posebno izražene u tehničkoj komponenti i u informacijskim bazama podataka. Budući da je potreba za komuniciranjem bila sve izraženija, a zahtjevi za razmjenu informacija sve veći, nužna je bila tehnička nadogradnja postojećih sustava komunikacije. Tako 2004. godine započinje, a 2008. godine završava izgradnja digitalnog radio-komunikacijskog sustava *TETRA* na nacionalnoj razini koji je zamijenio postojeći analogni sustav. *TETRA* sustav prihvaćen je i koristi se u cijelome svijetu, a njegove brojne mogućnosti navode autori Kujavić, Šuperina, Magušić: "Uz brojne mogućnosti upravljanja *govornom komunikacijom*, kao npr. dodjela prioritetnog poziva (poziv u pomoć); zadržavanje poziva; stavljanje poziva na čekanje (uvažavajući prioritet poziva); dinamičko uspostavljanje pozivnih skupina (...) *TETRA* sustav pruža i velike mogućnosti *podatkovne komunikacije*, kao i *prijenosa slike* ili *audio-video snimke*."¹³

Najvažnija je značajka *AVL* sustava (*Automatic Vehicle Location*) što omogućuje praćenje vozila, ljudi i događaja na terenu, odnosno prikazuje ih na ekranu računala, što omogućava uočavanje trenutnog stanja pokrivenosti terena i pravilnu raspodjelu zadataka i drugo. "Osim podataka o lokacijama, *AVL* aplikacija prikazuje i status ekipa ili osoba na terenu, kao i na primjer: intervencija, alarm, slobodan i slično. Na sličan način je na *AVL* aplikaciji omogućeno praćenje i definiranje statusa takozvanih incidenata. (...), svi korisnici *AVL* sustava istovremeno mogu vidjeti lokaciju incidenta i njegov status."¹⁴ Posebno je to značajno voditeljima smjena OKCP i šefovima smjena kod događaja gdje je potrebno usmjeriti i koordinirati radom više policijskih ophodnji prilikom provođenja hitnih mjera prvog zahvata, odnosno poduzimanja izvida kaznenog djela iz članka 207.¹⁵ Zakona o kaznenom postupku (NN 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13.). Aktivnim korištenjem *TETRA* i *AVL* sustava moguće je obavljati neposredni nadzor rada policijskih službenika, a nadzorom je moguće obuhvatiti, npr.: trenutni angažman policijskih službenika, kontrolu unosa u evidenciju događaja, ostvarene rezultate rada, poznavanje aktualnog stanja sigurnosti i aktualnih uputa o radu i dr.

1.1. Poslovi pritvorskog nadzornika

Novost u postupanju policije je predaja uhićenika u *pritvorsku policijsku jedinicu*¹⁶

¹² NN 88/09.

¹³ Kujavić, Šuperina, Magušić. Radijske komunikacije u policiji - sustav *TETRA*, Policija i sigurnost (Zagreb), godina 20 (2011.), 1, str. 73.-92.

¹⁴ Kujavić, Šuperina, Magušić. Radijske komunikacije u policiji - sustav *TETRA*, Policija i sigurnost (Zagreb), godina 20 (2011.), 1, str. 73.-92.

¹⁵ Ako postoje osnovne sumnje da je počinjeno kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, policija ima pravo i dužnost:

1) poduzeti potrebne mjere da se pronađe počinitelj kaznenog djela, da se počinitelj ili sudionik ne sakrije ili ne pobjegne, 2) da se otkriju i osiguraju tragovi kaznenog djela i predmeti koji mogu poslužiti pri utvrđivanju činjenica te 3) da se prikupe sve obavijesti koje bi mogle biti od koristi za uspješno vođenje kaznenog postupka.

¹⁶ Pritvorska policijska jedinica su posebne prostorije policije u koje se smještaju uhićenik ili pritvorenik, veličine dostatne za njihov smještaj (u pravilu 4 m² po osobi). Pritvorska policijska jedinica ima odgovarajuće svjetlo, po mogućnosti danje svjetlo, ventilaciju, mjesto za odmaranje (učvršćeni stolac ili klupu), dostupnost tekućoj vodi, mogućnost uporabe sanitarnog čvora uz odgovarajuće higijenske uvjete. Uhićeniku ili pritvore-

određenu *posebnim zakonom*, odnosno predaja uhićenika *pritvorskom nadzorniku*¹⁷ ili puštanje uhićenika na slobodu (čl. 109. st. 1. ZKP/11). Prema Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova (NN 70/12., 140/13.), poslove pritvorskog nadzornika obavljaju ustrojstvene jedinice operativno-komunikacijskih centara policije za policijske uprave II., III. i IV. kategorije, osim PU I. kategorije u kojoj je prema spomenutoj Uredbi ustrojena Jedinica za zadržavanje i prepratu, s opisom poslova u članku 220. navedene Uredbe¹⁸. Navedenom odredbom iz članka 109. ZKP/11, OKC policije preuzeo je nadzor nad poštovanjem svih prava uhićenih osoba prema najvišim međunarodnim standardima, a posebno prema Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda¹⁹. Pravni izvor koji određuje postupanje i obveze pritvorskog nadzornika u pritvorskoj policijskoj jedinici je *podzakonski akt* pod naslovom *Pravilnik o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o evidenciji pritvorenika u pritvorskoj policijskoj jedinici* (u nastavku *Pravilnik*)²⁰ koji ima IX. poglavlja u kojima je opisano postupanje s uhićenikom i pritvorenikom. U uvodnim odredbama članka 1. Pravilnika propisani su postupci s uhićenikom prije dovođenja pritvorskom nadzorniku, prijam uhićenika u pritvorsku policijsku jedinicu, postupanje s pritvorenikom (zdravstvena zaštita, pravo na kontakt s braniteljem, pravo stranca na kontakt s konzularnim i diplomatskim predstavnicima, ostala prava, sigurnost osoba u pritvoru, postupak puštanja na slobodu, postupanje s privremeno oduzetim predmetima, evidencija uhićenih i pritvorenih osoba), način obavljanja poslova osiguranja pritvorske policijske jedinice (dežurstvo, unutarnje osiguranje, pretraga, izvođenje, premještanje i dovođenje pritvorenika, vanjsko osiguranje, posebne obveze policijskih službenika koji obavljaju osiguranje pritvorske policijske jedinice, nadzor nad radom pritvorske policijske jedinice i tehnički i sanitarni standardi opremanja pritvorske policijske jedinice). Iz navedenog opsega poslova koje imaju pritvorski nadzornici prema uhićenicima i pritvorenima vidljiva je ozbiljnost i preciznost prilikom izrade Pravilnika, ali i obveze koje time preuzimaju policijski službenici prema osobama kojima je na zakonit način oduzeta sloboda temeljem ratificiranih međunarodnih konvencija, ustavnih i zakonskih odredaba koje reguliraju pravni status osobe kojoj je oduzeta sloboda prije pravomoćnosti sudske odluke (Filipović, Šuperina, 2012:537).

Prilikom dovođenja uhićenika u pritvorsku policijsku jedinicu, Pravilnikom je detaljno propisano koje je sve obrasce potrebno ispuniti. Prema Pravilniku potrebno je u Informacijskom sustavu Ministarstva unutarnjih poslova voditi evidenciju uhićenih i pritvorenih osoba (čl. 34. st. 1. Pravilnika). Evidencije sadrže podatke o identitetu uhićenika/pritvorenika,

niku treba biti dostupna oprema za odmor (čista posteljina, madrac i pokrivač). (Čl. 53. Pravilnika o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o evidenciji pritvorenika u pritvorskoj policijskoj jedinici.)

¹⁷ *Pritvorski nadzornik* je policijski službenik određen posebnim zakonom, čl. 202., st. 2., t. 8. Zakona o kaznenom postupku, NN 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13.

¹⁸ Zaprima obavijesti o sigurnosnim događajima na području policijske uprave; dodatno prikuplja informacije, prosuđuje njihov značaj te koordinira, usmjerava i nadzire poduzimanje operativnih radnji između ustrojstvenih jedinica policijske uprave; izvješćuje o događajima i poduzetim mjerama OKC Ministarstva u sjedištu i dokumentira izvješća; poduzima propisane mjere u slučajevima opće opasnosti uzrokovane elementarnim ili drugim nepogodama; štiti cjelovitost i tajnost komunikacija. Za obavljanje poslova iz djelokruga Operativno-komunikacijskog centra policije ustrojava se Jedinica za zadržavanje i prepratu.

¹⁹ Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. MU 18/97., 6/99., 14/02., 13/03., 9/05., 1/06., 2/10.

²⁰ *Pravilnik o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o evidenciji pritvorenika u pritvorskoj policijskoj jedinici*. (NN 88/09.)

mjestu i vremenu uhićenja, kaznenom djelu zbog kojeg je uhićenje obavljeno, ustrojstvenoj jedinici policije koja je obavila uhićenje, uporabi sredstava prisile i tjelesnim ozljedama uhićenika, vremenu puštanja uhićenika na slobodu ili dovođenja uhićenika u ustrojstvenu jedinicu policije koja je zatražila uhićenje, odnosno dovođenja pritvorskom nadzorniku, o podacima pritvorskog nadzornika kojemu je uhićenik doveden, o vremenu i načinu izvješćivanja nadležnoga državnog odvjetnika te o sadržaju naloga državnog odvjetnika, o vremenu puštanja uhićenika na slobodu ili pritvaranju prema rješenju državnog odvjetnika, o vremenu puštanja pritvorenika na slobodu.

Za svakog uhićenika propisana su prava, počevši od članka 7. i 108. stavka 1. ZKP/11 koja su navedena i u članku 10. i 14. stavka 2. Pravilnika, gdje je navedeno da uhićena osoba pod sumnjom da je počinila kazneno djelo mora biti upoznata: na njoj razumljiv način o razlozima uhićenja, poučena da nije dužna iskazivati, da ima pravo na stručnu pomoć branitelja kojega može sama izabrati, poučena da će nadležno tijelo na njezin zahtjev o uhićenju izvještiti njezinu obitelj ili drugu osobu koju ona odredi. Ovdje je značajna, u pogledu ustavnosudske zaštite prilikom oduzimanja slobode, odluka Ustavnog suda broj U-III-1162/1997. od 2. prosinca 1998. godine, prema kojoj se o eventualnoj povredi ustavnih prava treba odlučivati *onda kada su ta prava povrijeđena*, odnosno treba odlučivati tijekom postupka, jer zaštita na njegovom završetku ne bi imala smisla.

Prijedlog je *de lege ferenda* da se učini izmjena članka 15. stavka 3. Pravilnika i uskladi sa ZKP/11, jer prema spomenutoj odredbi Pravilnika još uvijek se pravi razlika trajanja uhićenja zavisno od policijske uprave gdje je osoba uhićena. Odnosno nije došlo do izmjene i usklađivanja Pravilnika i nakon druge izmjene članka 109. stavka 2. ZKP/11. Kod navedene odredbe, ali i kod drugih pravilnika, generalni je prijedlog da kada se donose izmjene i dopune bilo kojeg zakona, da se usporedno učine izmjene i podzakonskih izvora (Filipović, Šuperina 2012:538).

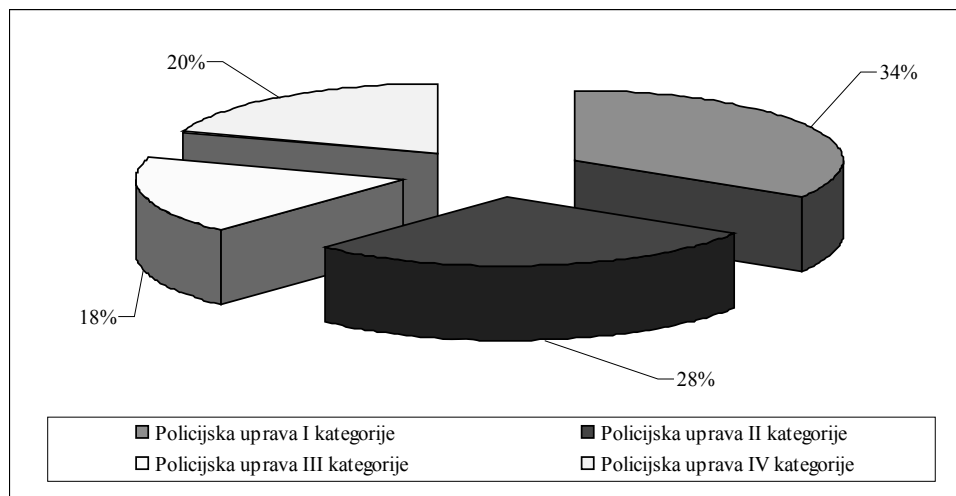
2. EVIDENCIJA DOJAVA

U operativno-komunikacijskim centrima policije i operativnim dežurstvima primarni je posao zaprimanje obavijesti o sigurnosnim događajima i pojavama koje zahtijevaju policijski angažman. Dosadašnji način rada i vođenje evidencija bio je putem evidencija koje se nisu vodile u digitalnom obliku. Zbog bržeg i lakšeg unosa podataka (operativnost), bolje koordinacije i nadgledanja provođenja poduzetih mjera i radnji započela se voditi evidencija dojava na računalnim sustavima od 1. siječnja 2013. godine. Upravo tim vođenjem sada se žurno izvješćivanje provodi u svim smjerovima; telefonom, SMS-om i elektroničkom poštom, a ovako obrađene dojave ostaju trajno pohranjene i dostupne svima uz uporabu sigurnosne zaporke.

2.1. Statistički podaci o dojavama po policijskim upravama

U siječnju 2013. godine, OKCP MUP-a, operativno-komunikacijski centri policije PU i operativna dežurstva policijskih postaja ukupno su zaprimili 28 132 dojave. Najviše dojava zaprimila je PU zagrebačka (1. kategorija policijske uprave) – 9 661 ili 34,34 posto ukupno

zaprimljenih dojava na području Republike Hrvatske. Prema kategorijama²¹, policijske uprave 2. kategorije zaprimile su 7 730 ili 27,48 posto, 3. kategorije 5 177 ili 18,4 posto te 4. kategorije 5 564 ili 19,78 posto dojava.

Grafikon 2: Udio zaprimljenih dojava prema kategorijama policijskih uprava u siječnju 2013. godine

Drugim ustrojstvenim jedinicama je nakon zaprimanja proslijeđeno 12 008 ili 42,68 posto zaprimljenih dojava. Policijska ophodnja je nakon zaprimanja dojava upućena na intervenciju, odnosno provjeru dojava u 12 938 ili u 45,99 posto slučajeva, dok je očevidna ekipa upućena u 2 738 ili 9,73 posto slučajeva. Prema tim podacima prosuđujemo da se gotovo polovica zaprimljenih dojava odnosila na sigurnosne događaje koji su zahtijevali intervenciju policije.

Postupanje prema dojadi aps./%	Ukupno zaprimljeno dojava	Proslijeđene dojava	Upućena ophodnja	Upućena očevidna ekipa	Obavijest putem veze	Obavijest DC 112	Obavijest Nac. sred. za zast. i spaš. na moru
PU bjelovarsko-bilogorska	809 2,87	524 4,36	484 3,74	51 1,86	1 0,29	/	/
PU brodsko-posavska	637 2,26	450 3,75	260 2	69 2,52	/	/	/

²¹ Popis policijskih uprava po kategorijama; I. kategorija: Zagrebačka
 II. kategorija: Splitsko-dalmatinska, Primorsko-goranska, Osječko-baranjska, Istarska
 III. kategorija: Dubrovačko-neretvanska, Karlovačka, Sisačko-moslavačka, Šibensko-kninska, Vukovarsko-srijemska, Zadarska
 IV. kategorija: Bjelovarsko-bilogorska, Brodsko-posavska, Koprivničko-križevačka, Krapinsko-zagorska, Ličko-senjska, Međimurska, Požeško-slavonska, Varaždinska, Virovitičko-podravska.

PU dubrovačko-neretvanska	680 2,41	170 1,42	185 1,43	46 1,68	/	/	/
PU istarska	1597 5,68	65 0,54	402 3,1	151 5,51	7 2	/	/
PU karlovačka	657 2,33	319 2,66	356 2,75	75 2,74	2 0,57	/	/
PU koprivničko-križevačka	684 2,43	31 0,26	334 2,58	35 1,28	2 0,57	1 50	/
PU krapinsko-zagorska	490 1,74	40 0,03	195 1,5	49 1,79	/	/	/
PU ličko-senjska	543 1,93	77 0,64	131 1,01	11 0,4	12 3,45	/	/
PU međimurska	562 1,99	342 2,85	326 2,52	98 3,58	/	/	/
PU osječko-baranjska	1919 6,82	718 5,98	1029 7,95	166 6,1	2 0,57	/	/
PU požeško-slavonska	402 1,42	284 2,36	299 2,31	22 0,8	2 0,57	/	/
PU primorsko-goranska	1430 5,1	220 1,83	336 2,6	189 6,9	30 8,62	/	1 50
PU sisačko-moslavačka	1226 4,36	43 0,36	421 3,25	111 4,1	1 0,29	/	/
PU splitsko-dalmatinska	2784 9,9	651 5,42	1114 8,61	228 8,33	11 3,16	/	/
PU šibensko-kninska	600 2,1	190 1,58	210 1,62	60 2,19	5 1,44	/	/
PU varaždinska	937 3,33	488 4,1	483 3,73	70 2,56	/	/	/
PU virovitičko-podravska	498 1,77	108 0,9	207 1,6	44 1,6	2 0,57	/	/
PU vukovarsko-srijemska	1108 3,93	43 0,36	431 3,33	55 2	4 1,15	/	/
PU zadarska	906 3,22	378 3,15	388 3,0	71 2,6	15 4,31	/	1 50
PU zagrebačka	9661 34,34	6898 57,45	5347 41,33	1137 41,53	252 72,41	1 50	/
MUP	2 0,007	2 0,01	/	/	/	/	/
Sveukupno	28132 100	12008 100	12938 100	2738 100	348 100	2 100	2 100

Tablica 2: Evidencija zaprimljenih dojava prema policijskim upravama u siječnju 2013. godine

2.2. Analiza postupanja prema dojavama na području PU krapinsko-zagorske

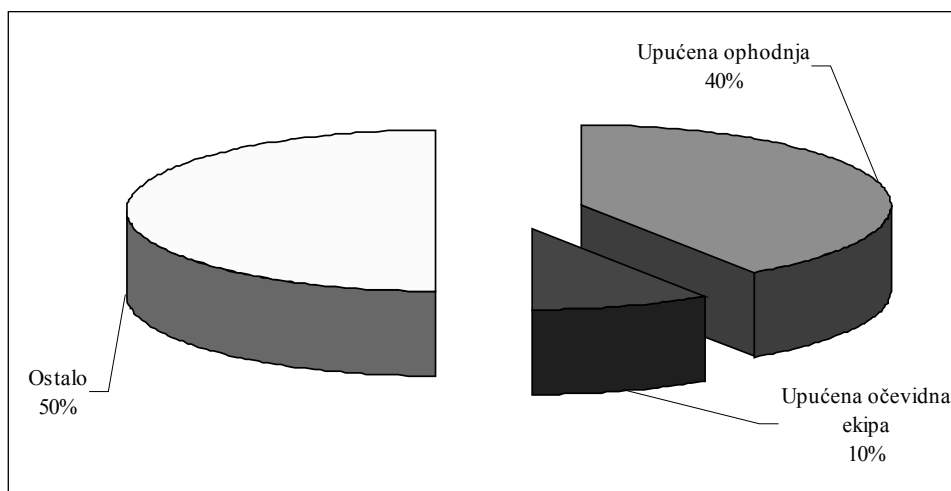
U siječnju 2013. godine policijske postaje PU krapinsko-zagorske ukupno su zaprimile 490 dojava. Najviše dojava zaprimila je PP Donja Stubica – 113 ili 23,1 posto ukupno zaprimljenih dojava na području PU krapinsko-zagorske, dok je najmanje dojava zaprimila

Postaja granične policije Macelj – 5 dojava ili 1 posto ukupno zaprimljenih dojava.

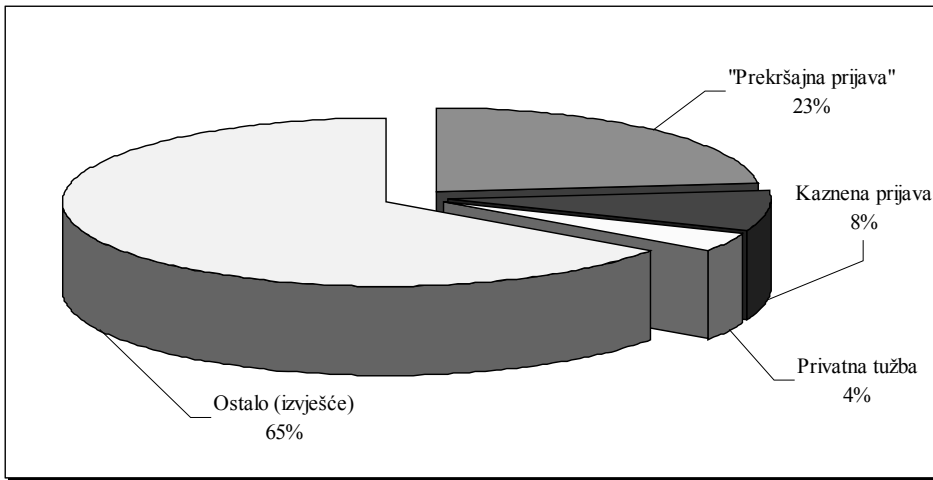
Policijska postaja	Sigurnosni događaji	Ostali pozivi	UKUPNO
Zabok	58	35	93
Donja Stubica	58	55	113
Zlatar-Bistrica	101	7	108
Krapina	14	41	55
Klanjec	21	4	25
Pregrada	11	20	31
PPP Krapina	32	28	60
PGP Macelj	2	3	5
UKUPNO	297	193	490
Udio poziva	60,6%	39,4%	100,00%

Tablica 3: Broj i struktura poziva u siječnju 2013. godine prema policijskim postajama PU krapinsko-zagorske

Policijske postaje su nakon zaprimanja dojava svega četiri prosljedile drugim postajama, što je udio od 0,8 posto u ukupnom broju dojava. Policijska ophodnja je nakon zaprimanja dojava upućena na intervenciju, odnosno provjeru dojava u 263 slučaja, što je udio od 53,67 posto ukupno zaprimljenih dojava. Očevidna ekipa upućena je u 62 ili 12,65 posto slučajeva. Dovršenim kriminalističkim istraživanjima prema zaprimljenim dojavama, odnosno prijavama, podnijeto je 37 kaznenih prijava, što iznosi 7,55 posto od ukupno zaprimljenih dojava. U vezi s prekršajima podnijeto je 115 prekršajnih prijava, što iznosi 23,46 posto udjela u ukupno zaprimljenim dojavama. U 18 slučajeva ili 3,67 posto stranke su upućene na privatnu tužbu, dok se 193 slučaja ili 39,38 posto odnosi na ostale vrste postupanja prema dojavama.

Grafikon 3: Udio pojedine vrste postupanja u obrađenim dojavama na području PU krapinsko-zagorske za siječanj 2013.

Grafikon 4: Konačni rezultati postupanja u obrađenim dojavama na području PU krapinsko-zagorske za siječanj 2013.

Postupanje prema dojavi aps./%	Ukupno zaprimljeno dojava	Prosljeđene dojave	Upućena ophodnja	Upućena očevidna ekipa	Kaznene prijave	Prekršajne prijave	Upućeni na privatnu tužbu	Ostalo
PP Zabok	93 18,98	2 50	32 12,17	2 5,40	2 5,40	18 15,65	2 11,11	35 18,13
PP Donja Stubica	113 23,07	/	58 22,05	5 8,1	14 37,84	18 15,65	7 38,88	55 28,5
PP Zlatar-Bistrica	108 22,04	/	48 18,25	4 6,45	11 29,73	27 23,48	3 16,66	7 3,62
PP Krapina	55 11,22	2 50	54 20,53	/	5 13,51	8 6,96	1 5,55	41 21,24
PP Klanjec	25 5,10	/	23 8,74	3 4,83	2 5,40	5 4,35	2 11,11	4 2,1
PP Pregrada	31 6,33	/	25 9,5	6 9,68	2 5,40	6 26,96	3 16,66	20 10,36
PPrP Krapina	60 12,24	/	18 6,84	42 64,62	1 2,7	31 26,95	/	28 14,50
PGP Macelj	5 1	/	5 1,9	/	/	2 1,73		3 1,55
Sveukupno	490 100	4 100	263 100	62 100	37 100	115 100	18 100	193 100

Tablica 4: Podaci o dojavama za mjesec siječanj 2013. godine na području PU krapinsko-zagorske s izraženim udjelima prema vrsti postupanja

Postaja granične policije Macelj je u svim slučajevima uputila ophodnju prema zaprimljenoj dojadi, PP Krapina u 98,18 posto slučajeva, dok je najmanji postotak upućivanja ophodnje evidentiran u Postaji prometne policije Krapina – 30 posto od ukupnog broja zaprimljenih dojava u postaji. Na razini policijske uprave najveći postotak upućivanja ophodnji bilježi PP Donja Stubica – 22,05 posto. Policijska postaja Donja Stubica je u 12,4 posto zaprimljenih dojava podnijela kaznenu prijavu, Postaja prometne policije Krapina je u 51,66 posto zaprimljenih dojava podnijela prekršajne prijave, dok najveći postotak ostalih postupanja prema zaprimljenim dojavama bilježi Policijska postaja Krapina – 74,55 posto.

Postupanje prema dojadi aps./%	Ukupno zaprimljeno dojava	Prosljeđene dojave	Upućena ophodnja	Upućena očevidna ekipa	Kaznene prijave	Prekršajne prijave	Upućeni na privatnu tužbu	Ostalo
PP Zabok	93 100	2 2,15	32 34,41	2 2,15	2 2,15	18 19,36	2 2,15	35 37,63
PP Donja Stubica	113 100	/	58 51,3	5 4,5	14 12,4	18 15,9	7 6,1	55 48,7
PP Zlater-Bistrica	108 100	/	48 44,44	4 3,7	11 10,18	27 25	3 2,77	7 6,48
PP Krapina	55 100	2 3,64	54 98,18	/	5 9,09	8 14,55	1 1,81	41 74,55
PP Klanjec	25 100	/	23 92	3 12	2 8	5 20	2 8	4 16
PP Pregrada	31 100	/	25 80,64	6 19,65	2 6,45	6 19,35	3 9,47	20 64,51
PPrP Krapina	60 100	/	18 30	42 66,66	1 1,66	31 51,66	/	28 46,66
PGP Macelj	5 100	/	5 100	/	/	2 40	/	3 60
Sveukupno	490 100	4 0,81	263 53,67	62 12,65	37 7,55	115 23,46	18 3,67	193 39,38

Tablica 5: Podaci o dojavama za mjesec siječanj 2013. godine na području PU krapinsko-zagorske s izraženim udjelima u ukupnom broju zaprimljenih dojava prema policijskim postajama

3. SURADNJA OKCP-a S OSTALIM SUDIONICIMA U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

"Zaštita i spašavanje od interesa je za Republiku Hrvatsku te uživa njezinu osobitu skrb. Zaštita i spašavanje ostvaruju se djelovanjem operativnih snaga zaštite i spašavanja u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te na razini Republike Hrvatske. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, u okviru svojih prava i obveza utvrđenih Ustavom i zakonom, uređuju i planiraju, organiziraju, financiraju i provode zaštitu i spašavanje. Vlada Republike Hrvatske odgovorna je za upravljanje i učinkovito funkcioniranje sustava zaštite i spašavanja u katastrofama"²². Prema Zakonu o zaštiti i spašavanju (vidi fusnotu 20)

²² Čl. 2. Zakona o zaštiti i spašavanju, NN 174/04., 79/07., 38/09. i 127/10.

sudionici zaštite i spašavanja su fizičke i pravne osobe, izvršna i predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, središnja tijela državne uprave i operativne snage zaštite i spašavanja. U aktivnostima zaštite i spašavanja, usklađeno s dijelovima operativnih snaga, sudjeluju i Oružane snage Republike Hrvatske i *policija*.

Ministarstvo unutarnjih poslova kao sudionik akcija zaštite i spašavanja, te kod drugih izvanrednih i hitnih postupanja obavlja zadaće opisane u standardnim operativnim postupcima koje je izradila Državna uprava za zaštitu i spašavanje temeljem članka 37. stavka 4. Zakona o zaštiti i spašavanju (NN 174/04., 79/07., 38/09. i 127/10.²³).

Jedinstveni operativno-komunikacijski centar (u daljnjem tekstu *Centar 112*), zaprima sve pozive vezane uz hitne situacije, nesreće i prijetnje od nastanka katastrofe te sredstvima veze, na temelju standardnih operativnih postupaka, žurno izvješćuje sve nadležne službe i koordinira djelovanje prema pozivu. *Centar 112* djeluje kao jedinstveni komunikacijski centar za sve vrste hitnih situacija. Radi učinkovitog prikupljanja obavijesti o događajima, u javnoj telefonskoj mreži Republike Hrvatske koristi se besplatni pozivni broj 112, kao jedinstveni europski broj za hitne službe.

U siječnju 2013. godine operativno-komunikacijski centri policijskih uprava, odnosno operativna dežurstva policijskih postaja su u samo dva slučaja prosljedili zaprimljene dojave *Centru 112*, dok ne raspolažemo podacima koliko je dojava *Centar 112* prosljedio policijskim upravama, iako se može zaključiti da je taj postotak vrlo značajan u udjelu ukupno zaprimljenih dojava od strane OKC-a PU.

Obveze MUP-a i ostalih sudionika u slučaju provedbe akcije traganja i spašavanja na kopnu ili otoku uređene su Standardnim operativnim postupkom za djelovanje jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra 112 u slučaju akcije traganja i spašavanja na kopnu ili otoku. Akcija traganja i spašavanja na kopnu ili otoku podrazumijeva akciju koja se obavlja na nepristupačnom području, odnosno području u kojem kretanje i transport nisu mogući uobičajenim javnim sredstvima bez posebnih znanja i vještina (planine, speleološki objekti – špilje, jame, ponori i ostale prirodne šupljine u zemlji, stijene, litice i kanjoni, neuređena skijališta, područja pod snježnim, zemljanim i kamenim lavinama, područja pod minama). Akcija traganja i spašavanja na kopnu ili otoku podrazumijeva i akciju u urbanim sredinama na mjestima kao što su visoki objekti, tuneli, cijevi, odnosno na mjestima koja su poprimila karakteristike teško pristupačnog ili nepristupačnog područja.

Sudionici u akcijama traganja i spašavanja na kopnu ili otoku jesu:

- Ministarstvo unutarnjih poslova
- Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (hitna medicinska pomoć)
- Ministarstvo obrane Republike Hrvatske
- Ministarstvo kulture
- Državna uprava za zaštitu i spašavanje (u daljnjem tekstu DUZS)
- Hrvatska gorska služba spašavanja (u daljnjem tekstu HGSS)
- Hrvatske šume d.o.o.
- vatrogasne postrojbe

²³ Ravatelj Uprave, uz suglasnost ministara nadležnih za poslove zdravstva, unutarnjih poslova, obrane, mora, prometa i veza, propisuje standardne operativne postupke iz st. 1. čl. 37.

- Hrvatski planinarski savez – lokalna planinarska društva i speleološki klubovi i društva
- Hrvatski lovački savez – lovačka društva.

MUP kao sudionik zaštite i spašavanja naveden u ovom SOP-u, u skladu s poslovima iz svoje nadležnosti izvršava sljedeće:

Na poziv Centra 112 provodi akcije traganja i spašavanja:

- U slučaju kada policija rukovodi i provodi akciju traganja i spašavanja, ona odgovara samo stožeru MUP-a, ali je potrebno da o svakom početku, tijeku i završetku akcije spašavanja izvješćuje Centar 112, izuzev u slučajevima traganja za osobama za koje postoji osnovana sumnja da su počinile kazneno djelo te traganja u sklopu redovnih zadaća policije.
- U slučaju potrebe, kada raspoložive snage MUP-a nisu dostatne za uspješno provođenje akcije traganja i spašavanja, upućuje Centru 112 zahtjev za angažiranjem dodatnih snaga, odnosno ostalih sudionika u akciji traganja i spašavanja (organiziranje hitnog medicinskog leta u slučaju prijevoza ozlijeđenih i oboljelih, uključivanje zrakoplova u akciju traganja i spašavanja, pripadnika HGSS-a, speleologa, timova DUZS-a i sl.).
- Provodi osiguranje mjesta događaja sukladno s važećim pravnim propisima.
- U slučaju kada zadaću traganja i spašavanja obavlja helikopter MUP-a, u sastavu posada nalaze se spasilačke ekipe Specijalne policije.
- U slučaju kada se akcija zaštite i spašavanja provodi na minski sumnjivom području, u akciju se uključuju pirotehničari MUP-a u skladu s ovlastima koje proizlaze iz Zakona o humanitarnom razminiranju (NN 153/05., 63/07. i 152/08.).
- Obavještava Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, ako među osobama za kojima se traga ima stranih državljana.

4. PRIKAZ USTROJA POLICIJE REPUBLIKE SLOVENIJE S OSVRTOM NA POLOŽAJ I POSLOVE OPERATIVNO-KOMUNIKACIJSKOG CENTRA²⁴

U Republici Sloveniji policiju organizacijski, kao i kod nas, čini Generalna uprava policije, policijske uprave i policijske postaje. Na državnoj razini ustrojena je Generalna uprava policije na čijem čelu je generalni direktor policije što je prema ustroju policije u RH istoznačno Ravnateljstvu policije i glavnom ravnatelju policije. Ustrojstvene jedinice Generalne uprave policije su Služba generalnoga direktora policije, Uprava uniformirane policije, Uprava kriminalističke policije, Nacionalni forenzični laboratorij, Uprava za posebne poslove, Policijska akademija i Ured za informatiku i telekomunikacije. U odnosu na ustroj Ravnateljstva policije RH u kojem je ustrojena Uprava za granicu, u Republici Sloveniji je u sklopu Uprave uniformirane policije ustrojen Sektor granične policije i Centar za strance. Najvažnija razlika, u vezi s temom članka, upravo se odnosi na operativno-komunikacijski centar. Naime, u Republici Sloveniji Operativno-komunikacijski centar ustrojen je u sklopu Uprave za posebne poslove, dok je u našem ustroju samostalna ustrojstvena jedinica Ravnateljstva policije. Unutar Uprave za posebne poslove ustrojeni su još Centar za osiguranje i zaštitu, Specijalna

²⁴ Izvor: <http://www.policija.si/>

jedinica te Zrakoplovna policijska jedinica. Opći poslovi te uprave odnose se na područje zaštite i osiguranja osoba i objekata, protueksplozijske i protuterorističke zaštite, poslove operativno-komunikacijskog centra i obavljanje helikopterskih letova za potrebe policije i drugih korisnika.

U policijskim upravama, kojih je osam (8): PU Celje, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica i Novo mesto, OKC je samostalna ustrojstvena jedinica pod ingerencijom direktora PU.

Poslovi OKC-a u Republici Sloveniji, kao i u RH, slične su naravi. Naime, temeljni poslovi su zajednički: zaprimanje obavijesti i prikupljanje podataka o sigurnosnim događajima i pojavama koji su potrebni za rad policije i za donošenje ocjene o stanju sigurnosti. Također koordinira, usmjerava, stručno pomaže i nadzire poduzimanje operativnih mjera i radnji; koordinira mjere i radnje koje poduzimaju i surađuje s operativno-komunikacijskim centrima policijskih uprava te poduzima mjere za unapređenje organizacije njihova rada.

Ustrojstvene jedinice OKC-a su: Odjel za operativne poslove i Odjel za zaštitu. Od 1997. godine broj hitne službe policije je 113. U 2011. godini operativno-komunikacijski centri PU zaprimili su ukupno 522 162 poziva na broj 113. U odnosu na 2010. godinu evidentirano je povećanje poziva u sigurnosnim događajima u kojima je intervenirala policija za 3,1 posto.

Policijska uprava	Sigurnosni događaji	Ostali pozivi	UKUPNO
Celje	23.420	51.792	75.212
Koper	17.156	38.735	55.891
Kranj	13.721	20.983	34.704
Ljubljana	72.466	91.502	163.968
Maribor	35.382	51.785	87.167
Murska Sobota	12.586	19.750	32.336
Nova Gorica	7.587	17.841	25.428
Novo mesto	14.787	32.669	47.456
UKUPNO	197.105	325.057	522.162
Udio poziva	37,7 %	62,3 %	100,00 %

Tablica 6: Broj i struktura poziva na broj 113 u 2011. godini prema policijskim upravama u Republici Sloveniji

Valja napomenuti da se u Republici Sloveniji mjeri *reakcijsko vrijeme* nakon zaprimljene dojava. Naime, *reakcijsko vrijeme* je vrijeme od zaprimljenog poziva na broj 113 do dolaska policijske ophodnje ili ekipe za očevid na mjesto događaja. U 2011. godini prosječno vrijeme dolaska na mjesto događaja hitnih intervencija iznosilo je za područje Republike Slovenije 11'59", što je 57,6 posto prosječnog vremena reagiranja za sve sigurnosne događaje koje iznosi 20'48".

Budući da su pravodobna reakcija i dolazak na mjesto događaja povezane s uspješnim obavljanjem policijskog posla u provođenju maksime *Sigurnost i povjerenje*, u dogledno vrijeme trebalo bi razmisliti i praktično provesti mjerenje vremena reagiranja i kod nas, što bi pomoglo boljem vremenskom i prostornom raspoređivanju policijskih službenika i dalo

jasne pokazatelje o interventnosti policijskih službenika. Ti podaci bi bili relevantni za donošenje ocjene o postupanju policijskih službenika i vrednovanju njihovih rezultata.

I u Republici Sloveniji u OKC-u Generalne policijske uprave otvoren je besplatni anonimni telefon 0800 1200 svima koji žele dojaviti o kriminalnim radnjama. Te dojave se prosljeđuju nadležnim ustrojstvenim jedinicama policije. U 2011. godini je na ovaj broj zaprimljeno 581 344 poziva građana koji su bili prosljeđeni Upravi kriminalističke policije Generalne policijske uprave na daljnje istraživanje. U odnosu na 2010. godinu to je povećanje za 68,9 posto.

5. ZAKLJUČAK

OKCP stalno se nadograđuje u kvaliteti dostupnosti i uslužnosti prema građanima, te u nadzornim mehanizmima kroz kontrolu i analizu svih postupanja što građanima osigurava sigurnost, a to je na prvome mjestu. Značajnu ulogu u OKCP-u imaju nove tehnologije: digitalne baze podataka, zatim TETRA i AVL sustavi, jer omogućavaju brzo reagiranje policijskih službenika na sigurnosne ugroze i događaje u svrhu pomoći građanima. Važno je napomenuti i automatiziranost podataka iz više evidencija, što omogućava lakši unos, a potom i preglednije korištenje podataka. OKCP ima izuzetno važnu nadzornu ulogu u postupanju policijskih službenika u svrhu zakonitog postupanja prema svim građanima, a kod osoba koje su osumnjičene ili su uhićene postupaju se sukladno s najvišim međunarodnim standardima.

LITERATURA

1. Anić, V. (2007). *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Europapress holding i Novi liber.
2. Bačić, F., Pavlović, Š. (2004). *Komentar Kaznenog zakona i dr.* Zagreb: Organizator.
3. Filipović, H., Šuperina, M. (2012). *Razvoj pravnog uređenja najtežih mjera osiguranja prisutnosti okrivljenika u kaznenom postupku i statistička analiza provođenja mjere uhićenja u Republici Hrvatskoj*. Policijska i sigurnost, 21, 3.
4. Gluščić, S., Nađ, I., Šuperina, M. (2007). *Kazneni zakoni. Zbirka propisa: knjiga II*. Zagreb: MUP RH.
5. Kujavić, Ž., Šuperina, M., Magušić, F. (2011). *Radijske komunikacije u policiji - sustav TETRA*. Policijska i sigurnost, 20, 1.
6. Modly, D. (2007). *Što policiju očekuje sutra?* Policijska i sigurnost, 16, 3-4.
7. *Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika*. NN 89/10.
8. *Pravilnik o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o evidenciji pritvorenika u pritvorskoj policijskoj jedinici*. NN 88/09.
9. *Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova*. NN 70/12.
10. Veić, P. i sur. (2009). *Zakon o policijskim poslovima i ovlastima*. Zagreb: Narodne novine.
11. *Zakon o kaznenom postupku*. NN 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13.
12. *Zakon o policiji*. NN 34/11., 130/12.
13. *Zakon o policiji*. Uradno prečišćeno besedilo. Uradni list Republike Slovenije 66/09.
14. *Zakon o policijskim poslovima i ovlastima*. NN 76/09.
15. *Zakon o zaštiti i spašavanju*. NN 174/04., 79/07., 38/09., 127/10.

Summary

Robert Pavić, Hrvoje Filipović

Operative police communication center as the central police agency and the citizens' service

The authors analyze provisions and operational methods applied in operative police communication centers under the Criminal Procedure Code and the Law on Police Tasks and Powers. The main task of the operative police communications centers is registering security events based on the analysis of security events from dispatching police patrols and investigation teams to the venues as well as the classification of the event. The police of the Republic of Slovenia has been selected for a comparative analysis of the structure of the operative police communications centers together with the analysis of police response time to security events.

Key words: police operative communication center, report, detention supervisor.